

A VÁLLALÓZÓKÉSZSÉG FEJLESZTÉSE

Leonardo da Vinci,
Grundtvig és Erasmus projektek tükrében

HOPPÁ
Disszeminációs füzetek 46.

A VÁLLALKOZÓKÉSZSÉG FEJLESZTÉSE

Leonardo da Vinci,
Grundtvig és Erasmus projektek
tükrében

TARTALOMJEGYZÉK

- 6 START-UP MODEL – Vállalkozás-keltető: hogyan indítsuk el a vállalkozásunkat kockázatvállalás nélkül?
- 8 FIATALOK VÁLLALKOZÓI SZEMLÉLETÉNEK ERŐSÍTÉSE PLYMOUTH-BAN
- 10 VÁLLALKOZÓI KÉSZSÉGEK ISKOLAI OKTATÁS KERETÉBEN TÖRTÉNŐ FEJLESZTÉSE
- 13 A VÁLLALKOZÁSI KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE ÉS OKTATÁSA NEMZETKÖZI KÖRNYEZETBEN
- 15 VÁLLALKOZÁSI ISMERETEK FELNŐTTEKNEK – E-LEARNINGGEL
- 17 GLOBAL BUSINESS: CONNECTING PROFESSIONALS
Erasmus oktatói mobilitás
- 19 GLOBALISME – Tréning program a vállalkozások nemzetköziesedésének elősegítéséhez
- 21 SPAT – Stresszmenedzsment
- 23 MEG TUDOD CSINÁLNI! – Új lehetőségek nőknek vállalkozásindításhoz
- 25 VÁLLALKOZÓI ISMERETEK INNOVATÍV INTEGRÁLÁSA AZ OKTATÁSBA
- 27 GYÓCYNÖVÉNY-TERMESZTÉSI KÉPZÉSI ANYAG KIS- ÉS KÖZEPES AGRÁRVÁLLALKOZÓK SZÁMÁRA
- 28 ÖKOLÓGIAI ZÖLDSÉG- ÉS GYÜMÖLCS-TERMESZTŐ FELSŐFOKON
- 30 FRANCIA KAPCSOLAT

START-UP MODEL – Vállalkozás-keltető: hogyan indítsuk el a vállalkozásunkat kockázatvállalás nélkül?

LEONARDO
szakképzés

A Békés Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja és partnerei országosan is egyedülálló módon való-sították meg a *START-UP-MODEL – Új vállalkozások létrehozásának ösztönzését és segítségét célzó rendszer kidolgozása a belga, portugál és francia modellek alapján* című Leonardo da Vinci innovációtranszfer projektet 2011. március 1. és 2013. március 31. között.

A Munkaügyi Központ felméréseiből kiderült, hogy az álláskeresőket a vállalkozás indításától leginkább visszatartó tényező a magas rizikófaktor, valamint a vállalkozások elindításához és működtetéséhez szükséges pénzügyi, számviteli, adminisztratív ismeretek hiánya. Ugyanakkor az, hogy valaki sikerre tudja-e vinni a vállalkozását, bármilyen alapos felkészítés mellett is csak egyféleképpen derülhet ki: ha kipróbálja. De hogyan lehetne kipróbálni egy induló vállalkozást valós piaci körülmények között anélkül, hogy az ne jelentsen sem szociális, sem pénzügyi, sem családi kockázatot a vállalkozó számára? Erre az eddigi hazai gyakorlat nem biztosít lehetőséget, miközben igen nagy igény lenne rá.

A megoldást a Franciaországban kifejlesztett, valamint Belgiumban és Portugáliában sikeresen bevezetett *Couveuse* – vállalkozás-keltető módszer jelentette. A projekt keretein belül a magyar partnerszervezetek képviselői ellátogattak Franciaországba, Belgiumba és Portugáliába is annak érdekében, hogy megismerkedjenek az ott már hosszú évek óta jól működő módszerrel. Ahhoz, hogy a vállalkozás-keltető módszer adaptálható legyen, figyelembe kellett venni az eltérő nemzeti sajátosságokat, és a megvalósítás során a hazai jogszabályi környezethez kellett igazítani azt.

A módszertan kidolgozása után a 12 hónapos programba olyan álláskeresőök kerültek, akik életképes vállalkozói ötlettel rendelkeztek. Az első hat hónap alatt a leendő vállalkozók képzésben részesültek, melynek keretében elsajátították a vállalkozás indításához, működéséhez elengedhetetlenül szükséges elméleti és gyakorlati ismereteket, úgy, mint a vállalkozásalapítási és gazdálkodási feladatok, pénzügyi és vállalkozásfinanszírozási ismeretek, adózási és társadalombiztosítási ismeretek, üzleti kommunikáció, vállalkozások működtetése, marketing. Az elméleti képzés mellett segítséget kaptak üzleti terveik kidolgozásában, valamint az elinduláshoz szükséges források (támogatási, pályázati lehetőségek) felkutatásában. A vállalkozójelöltek ez időszak alatt a vállalkozás-keltető szervezet nevében, kockázatmentesen próbálták ki saját vállalkozásukat. A munkavégzés egyszerűsített foglalkoztatás keretében történt, mely lehetőséget adott az esetenként történő keresőtevékenység folytatására, miközben minden pénzügyi, jogi és adminisztratív terhet a keltető szervezet viselt a leendő vállalkozó helyett.

A programban egyedi modulként vállalkozásmenedzselési gyakorlat is szerepelt, melynek célja a megszerzett készségek, illetve a szakmai tudás gyakorlatban történő kipróbálása volt.

Ennek keretében a jelöltek üzemlátogatásokon betekintést nyerhettek mintaértékű, működő kisvállalkozások mindennapjaiba. A képzési programmal párhuzamosan folyamatos mentori támogatás biztosította a megalapozott, elővigyázatos, ugyanakkor előremutató stratégiai döntések meghozatalát és végrehajtását.

A projekt és a vállalkozójelöltek ismertségét és kereskedelmi eredményességét nagyban elősegítette a kiállításokon, vásárokon való ingyenes részvétel és megjelenés. Ezeken a rendezvényeken a leendő vállalkozók lehetőséget kaptak arra, hogy – a projekt első időszakában a vállalkozás-keltető cég keretei között – bemutassák termékeiket, szolgáltatásaikat. A kiállításokon való megjelenések jelentősen hozzájárultak a célközönség megtalálásához, a vevőkör és bevétel növeléséhez, a hatékony kapcsolatépítéshez.

A tesztidőszak végén a jelölt megbizonyosodhatott vállalkozási tevékenységének eredményéről, és amennyiben tevékenysége hasznot termelt, akkor vállalkozóvá vált, majd az ekkor már bizonyítottan jól működő vállalkozását folytatta tovább immár saját nevében és saját kockázatára. Ez a kockázatminimalizáló módszer adta a vállalkozás-keltető különlegességét és biztosította a létrejövő vállalkozások sikerét.

A projekt eredményeként a vállalkozójelöltek mindegyike vállalkozóvá vált, többen azóta már saját alkalmazottat is foglalkoztatnak. A megvalósítás során elkészült a projekt honlapja (www.vallalkozaskelteto.hu), ahol a projekt szakmai megvalósításán kívül a látogatók információkat találnak a projekt immár sikeres vállalkozóiról is.

Az eredmények azt igazolják, hogy a módszer sikeresen adaptálható és sikeresen alkalmazható hazánkban is. Ennek érdekében a Békés Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja minden lehetőséget megragad a program fenntartására és Magyarország többi térségében történő bevezetésére. A TÁMOP 1.4.5-12/1-2012-0012 számú, *A jól meNŐ vállalkozásokért* elnevezésű program keretében európai uniós forrásból 2013. március 1-től ismételten biztosított a lehetőség a vállalkozás-keltető módszer alkalmazásával történő vállalkozóvá válásra összesen 60 fő bevonásával.

A Békés Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja a Vállalkozás-keltető projektjével elnyerte a 2013. évi *Díj az Európai Vállalkozások Ösztönzéséért* díjat és ezzel bekerült az európai fordulóba. A nemzeti díjat Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter 2013. július 4-én adta át.

DR. NAGY ÁGNES

Békés Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja

FIATALOK VÁLLALKOZÓI SZEMLÉLETÉNEK ERŐSÍTÉSE PLYMOUTH-BAN

SZAKÉRTŐI
 TANULMÁNYUTAK

2013-ban Nagy-Britannia legtöbb szociális vállalkozását működtető városa Plymouth volt. A tanulmányút során házigazdánk, a City College Plymouth mutatta be azokat a saját és a város más társintézményeiben alkalmazott módszereket, amelyekkel a helyi vállalkozások és a képzés-szakképzés segíthetik, erősíthetik egymást. Felnőttképzésben dolgozóként számos olyan hallgatóval találkoztunk, akik saját vállalkozás beindítása, vagy egy működő továbbfejlesztése miatt tanulnak új szakmát vagy szereznek a meglévőkre ráépülő, kiegészítő ismereteket, így munkánkban mindenképpen hasznosíthatóak a tanulmányút vállalkozókészség fejlesztésére vonatkozó tapasztalatai.

A kinttartózkodás alatt megtapasztalhattuk, miként segíti ez az összefogás a tanulók hasznos készségekkel, a munka világában nélkülözhetetlen tudással történő felvértezését. A valós kihívásoknak megfelelő felkészítés egyik fő irányvonala, hogy a fiatalokat segítsék az önfoglalkoztatóvá válásban, az arra történő felkészülésben.

Házigazda intézetünk olyan, 4200 nappali tagozatos hallgatót oktató integrált szakképző intézet, melynek két saját vállalkozása működött az intézmény területén belül. Tankonyhájuk és szépségszalonjuk a városban elismert színvonalú műhelyek voltak, ahol működő vállalkozás keretei között szerezhettek gyakorlatot a diákok. A hallgatók reális képet kaphattak egy vállalkozás életéből, és mindez a tapasztalat többüknek segített abban, hogy lépjenek az önfoglalkoztatóvá válás felé.

A City College Plymouth külön szervezeti egységet tart fenn azzal a céllal, hogy a tanműhelyeken kívüli szakmai gyakorlatokat szervezze, a város vállalkozóival kapcsolatot tartson, a tanműhelyek marketingjét és programszervezési feladatait ellássa.

Az itt dolgozók ötlete volt, hogy sikeres diákjaikat segítsék azáltal is, hogy az intézmény igen jelentős marketing hátterét használhatják saját vállalkozásuk beindításakor. Ez az ott bevált jó gyakorlat, úgy gondolom, hazánkban is alkalmazható.

A város egyik legnagyobb szociális vállalkozását, a RIO-t (*Real Ideas Organisation*) is szerencsénk volt meglátogatni. Számomra legérdekesebb tevékenységük a *Talent Match Partnership Project* volt, melyet munkanélküli fiatalok hoztak létre azzal a céllal, hogy segítsék hasonló helyzetű társaikat. Jelenleg több mint 70 diák számára próbálnak munkát, tanulási lehetőséget találni. Fő tevékenységük a kapcsolatépítés és a kapcsolatok ápolása. Ottlétünkkor 60 külső partnerrel dolgoztak együtt, melyek közül sok a megyében működő vállalkozás, munkaügyi központ, speciális segítő szakemberek és szervezetek, karriertanácsadók.

Mára egy olyan, több felnőtt dolgozóval működő segítő hálózatot hoztak létre, melyet attól függetlenül, hogy közcélt szolgáló tevékenységgel foglalkozik, úgy működtetnek, mint egy profitorientált vállalkozást. Ez egyrészt a napi tevékenységeikből is kitűnik, miután vezetői megbeszéléseik, projekt- és marketing-egyeztetések vannak, ahol a döntésekben az eredeti ötletgazda fiataloké az utolsó szó. A felnőtt segítőknek sokszor kihívást jelent így dolgozni, de ahogy elmondták, ezzel ők is tanulnak.

Másrészről feladatuk a pénzügyi háttér megteremtése, hiszen a projekt indulását az Európai Unió 2000 fonttal segítette, de a nagyszámú partneri adományozásnak köszönhetően folyamatosan és sikeresen működő jó példaként maradhattak fent.

A döntéshozói feladatok, a működési források felkutatása olyan valós tudáshoz segíti a projektben dolgozó fiatalokat, amelynek biztosan hasznát veszik, bárhová mennek is majd dolgozni.

Megismerkedhettünk a Peter Jones Vállalkozói Iskola tanítványaival és tanárával is. Ide olyan, középiskolai tanulmányaikat befejezett fiatalokat várnak, akiknek már van ötletük arra, hogy milyen területen szeretnének vállalkozást indítani, és annak elindításához, működéséhez, fejlesztéséhez szeretnének mélyebb ismereteket szerezni.

Sikerült több, mára már önállóvá vált fiatalal is találkozunk a cukrásztól az iPhone alkalmazással való vállalkozást alapító fiatalemberig. Kiemelték annak hasznosságát, hogy tanáraik jelenleg is aktív üzletemberek, saját vállalkozást üzemeltető szakemberek voltak, akik fontosnak tartották saját történetük, tapasztalataik, megélt sikereik és buktatóik átadását a diákoknak, tehát a jövőben induló vállalkozások vezetőinek.

A felnőttképzés területén abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy gyakorlati oktatóink általában aktív szakemberek is egyben. Saját hallgatóink visszajelzésén túl a tanulmányúton hallott tanulói tapasztalatok is abban erősítették meg, hogy minél szélesebb körben alkalmazzuk ezt a módszert, a szakismeretek átadásán túl a tanfolyamok részeként, vagy hozzá kapcsolódó vállalkozási ismeretek oktatásakor is.

A vállalkozói készség fejlesztése témában a tanulmányút legérdekesebb tapasztalata számomra mindenképpen a tanulási motivációhiánnyal küzdő fiatalokat segítő *XtraVert Project* volt. A projektben az iskolájukból kimaradt gördeszkások tanulták ki az asztalos mesterséget és alapítottak vállalkozást.

A szakmaválasztás kézenfekvő volt, abból teremtettek motivációs erőt, ami a hobbijuk – most gördeszkarámpákat építenek. Mivel érdeklí őket, ismerik a felhasználási módját, könnyebben megtanulták a szakma szárazabbnak tűnő részeit is, amit eddig nem tudtak mihez kötni. Látták a megvalósulási lehetőséget, szerettek volna saját rámpákat, így könnyebben ment a tanulás is. Az első itt végzett fiatalok folytatják a projektet, a szakoktatón kívül így most a korábban iskolakerülő diákokból lett tanár, akik segítik a sorstársakat és mindemellett uniós forrás felhasználással sikerült egy jól működő vállalkozást is létrehozniuk, ahol a diákok és fiatal tanáraik által készített rámpákat értékesítik. Megismertünk egy itt végzett diákot is, aki jelenleg saját asztalos vállalkozást tervez nyitni, ő már nemcsak rámpákban, hanem bútorokban is gondolkodik, így sikertörténete nemcsak a projektnek, hanem a vállalkozói szellem felélesztési törekvésnek is.

HOFFMANN-NÉ PISKÓ BEÁTA

Sztáv Felnőttképző zRt.

VÁLLALKOZÓI KÉSZSÉGEK ISKOLAI OKTATÁS KERETÉBEN TÖRTÉNŐ FEJLESZTÉSE

SAKÉRTŐI
TANULMÁNYUTAK

Magyarországon 3-4-szer több vállalkozás működik az építőiparban, mint a hozzánk hasonló lélekszámú nyugat-európai országokban, azonban ezek egy jó része kényszervállalkozás. Ennek ellenére a hazai szakiskolákban a szakmunkástanulókat nem készítik fel kellőképpen a vállalkozóvá váláshoz szükséges ismeretekkel. A tanulmányút keretében éppen ezért esett a választásom a Flamand Oktatási Minisztérium által meghirdetett projektre, amely a vállalkozói készségfejlesztés iskolai oktatásban történő ösztönzésére vonatkozó legjobb gyakorlatokat mutatta be. A flamand példák mellett a tanulmányút spanyol, norvég, svéd, litván, cseh és török résztvevői is beszámoltak az országukban megvalósuló hasonló projektekről. Így összességében vállalkozói készségek fejlesztését elősegítő projektek széles skáláját sikerült megismernünk.

A flamand oktatási rendszer felépítésének, valamint a DBO, azaz a Flamand Oktatási és Szakképzési Minisztérium Szakképzési Intézete tevékenységének bemutatása mellett néhány, a DBO által az elmúlt néhány évben megvalósított európai uniós projekt eredményeiről is tájékoztatást kaptunk. Két workshop keretében pedig – a tanulmányút résztvevőinek bevonásával – a vállalkozói ismereteket és vállalkozói készséget, valamint a személyek kreativitását elősegítő gyakorlatok módszertanával ismerkedhettünk meg.

A Flamand kormány *Flanders in Action* programja azt célozza, hogy Flandria 2020-ra Európa öt vezető régiója között legyen. Az ambiciózus terv megvalósítása érdekében az Oktatási Minisztérium a vállalkozóvá válás, illetve a vállalkozói készség iskolai oktatás általi ösztönzésére a 2011–14 időszakra egy részletesen kidolgozott akciótervet hirdetett meg.

Flandriában a vállalkozói ismeretek oktatása minden képzési szintre kiterjed, beleértve az általános, a középfokú és a felsőfokú oktatási intézményeket is. Ez egyrészt a vállalkozói készség, azaz a kezdeményező-készség, a kreativitás, az innováció, a kockázatvállalás, a vitakészség, valamint a csoportmunkában való részvétel képességeinek fejlesztéséből, másrészt a vállalkozóvá válás elősegítéséből, azaz a vállalkozás alapításával és működtetésével, beleértve az üzleti és marketingterv készítésével, továbbá a gazdálkodással és a könyveléssel kapcsolatos ismeretek oktatásából tevődik össze. A DBO ebben a munkában számos partnerrel – a különböző regionális és nemzeti ágazati minisztériumok mellett, a Vállalkozói Ügynökséggel és a Vállalkozói Ismereteket Oktató Hivatallal (SINTRA) – működik együtt. A vállalkozói ismeretek oktatásához egységes terminológiát határoztak meg annak érdekében, hogy minden partner minden helyzetben ugyanazt a terminológiát és ugyanazokat a definíciókat alkalmazza.

A DBO munkatársai a tanulmányút keretében számos, a vállalkozói készség iskolai oktatásban történő fejlesztését elősegítő projektet mutattak be. Közülük az első csoportba az oktatási módszerek és eszközök, valamint az oktatási anyagok legjobb gyakorlatai tartoztak.

A vállalkozói ismeretek szakmunkástanulók számára történő oktatásának elősegítésére a DBO az Európai Szociális Alap támogatásával a *Responsible Young Starters* (RYS) programot dolgozta ki, amihez a *Vállalkozási menedzsment alapismeretei* című oktatási programtervet is elkészítették. A RYS projekt fő célkitűzése a már meglévő oktatási programoknak egy egységes képzési modulba történő összehangolása, segítségnyújtás biztosítása a tantárgyakat oktató tanárok számára, továbbá a program egyes részterületeihez szükséges informatikai háttér megteremtése volt. A kialakított képzési tematika a szakképzés különböző területein és különböző képzési szinteken is alkalmazható. A szakmunkás fiatalok kilenc különböző szakterületen (pl. vendéglátás, fodrászat, épületburkolás, szárazépítés stb.) alapítanak és működtetnek egy vállalkozást. A projekt eredményeként javul a tanulók vállalkozói készsége és motiváltsága, továbbá megismerik egy vállalkozás alapításának és működtetésének menetét. A projekttel kapcsolatban további információ a www.rys.be; a www.klascement.be; valamint a www.competento.be honlapokon található.

A „tanuló vállalkozások” jogi fogalmának elismertetésével a tanulók által alapított vállalkozások jogi és adózási szempontok szerinti működtetésének feltételrendszerét is megteremtették. A vállalkozói ismeretek oktatásának gyakorlatáról két szakiskola, a bree-i Sint Augustinusinstituut, valamint a stabroek-i PITO (Provinciaal Instituut voor Technisch Onderwijs) szakiskola diákjainak prezentációjából kaptunk képet. A PITO-ban két „mini” vagy „tanuló vállalkozás” képviselői számoltak be csoportjuk tevékenységéről. Az egyik csoport kutyáknak szánt játékokat, míg a másik csoport apró ajándéktárgyak készítését és értékesítését választotta vállalkozásuk profiljával.

A DBO által kifejlesztett OMOO projekt célkitűzése a fiatalok vállalkozóvá válásának elősegítése, és a vállalkozást alapítók információval történő ellátása volt. Az OMOO a középiskolai tanulók, a felnőttképzési tanfolyamok résztvevői, valamint a kezdő vállalkozók tanárai és mentorai, továbbá minden jövőben vállalkozni vágyó számára kíván segítséget nyújtani. A projekt eredményeként kifejlesztett www.omoo.be honlap egy elektronikus oktatási felület, ahol az ITC alkalmazások, interaktív gyakorlatok, videanyagok, projektötletek és webes versenyek széles skálája biztosít képzési programot és tananyagot a tanárok és a tanítványaik számára. A projekt keretében dolgozták ki a *Vállalkozói keresési/kutatási* feladatokat is, ahol egy nagyvárosban A-ból B pontba kell eljutni úgy, hogy útközben különböző kérdésekre kell a megfelelő választ felkutatni. A feladat elvégzése előzetes tudást nem igényel, és a középiskolásoktól a felnőttekig mindenki számára lehetőséget nyújt a már említett vállalkozói készségek fejlesztésére.

A DBO által egy Leonardo partnerség projekt eredményeként kidolgozott *European Commitment to Entrepreneurship* (ECE) programban a középiskolás tanulók által működtetett vállalkozások egy másik európai országában lévő partneriskolájuk hasonló vállalkozásával közösen folytatnak tényleges külkereskedelmi tevékenységet. Ennek eredményeként a tanulók vállalkozói készségei mellett idegennyelv-tudásuk, és külkereskedelmi ismereteik is fejlődnek, és egyúttal egy másik ország kultúrájával is megismerkednek.

A bemutatott projektek másik csoportjába a vállalkozói ismeretek tárgyában szervezett szakmai versenyek tartoznak. A COOS projektben középiskolások ötfős csoportjai vehetnek részt, akiknek a verseny első szakaszában egy max. 20 soros üzleti tervet, valamint egy figyelemfelkeltő cégnevet és logót kell beküldeniük. A második szakaszban különböző gyakorlati feladatok és tíz különböző témakörben tartandó teszt alapján választják ki a legjobb csapatokat. A vállalkozói ismeretek tárgyában emellett még a PlankGas, a Battle of Talent és a Bizz.Idee projektek nyújtanak versenylehetőséget a középiskolák végzősei, valamint a főiskolák és az egyetemek hallgatói számára.

A projektek következő nagy csoportjába a tanárok továbbképzést célzó projektek sorolhatók. A vállalkozói ismeretek oktatásban közreműködő tanárok részére a www.klascement.be és www.competento.be honlapokon keresztül online támogatást is biztosítanak, továbbá különböző szakmai fórumok szervezésével személyes tapasztalatcserére is lehetőséget biztosítanak a számukra.

A legfontosabb, Magyarországon is megvalósítandó feladatnak a vállalkozói ismeretek oktatásának hatékonyabbá és gyakorlatorientáltabbá tételét tartanám. Jelenleg a vállalkozói ismeretek oktatása a szakközépiskolákban és a szakmunkásképzésben is elsősorban csak az elméleti képzésre koncentrál. A „gyakorlati” oktatást csak egy számla kiállításának bemutatása jelenti. Ezért a nyugat-európai oktatási gyakorlathoz hasonlóan fontosnak tartanám az elméleti ismereteknek „tanuló” vagy „mini” vállalkozások alapításain és működtetésén keresztül történő oktatását, ahol a csoportban részt vevő tanulók a vállalkozás működtetése során felmerülő összes feladatot, azaz az üzleti és marketingterv kidolgozása mellett a könyvelési és adózási feladatok elvégzését is megismerhetik. A vállalkozások alapításával és működtetésével kapcsolatos alapfogalmakat a tanulók így sokkal hatékonyabban sajátíthatnák el. A csoport önszabályozó jellege biztosítja, hogy a csoport tagjai mindannyian azonos mértékben vegyenek részt a feladatok ellátásában.

Egy munkaadói szervezet képviselőjeként közvetlen módon nincs lehetőségem arra, hogy az út során látottakat az oktatás napi gyakorlatába beépítsem. Azonban a projekt eredményeinek bemutatásával az oktatási és szakképzési szakemberek széles körének figyelmét fel tudom hívni a vállalkozói ismeretek nyugat-európai országokban működő gyakorlatára.

A tanulmányút tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a vállalkozói ismeretek oktatása területén a nyugat-európai országok (Belgium, Spanyolország, Norvégia, Svédország és Anglia), valamint a kelet- és közép-európai országok (Csehország, Magyarország és Törökország) oktatási gyakorlata között jelentős különbség mutatkozik. Belgium, és ezen belül a flamand régió Európában is egyedülálló módon támogatja a vállalkozói készség szakiskolai keretek között megvalósuló fejlesztését, valamint a vállalkozások alapításának és működtetésnek mind szélesebb körben történő oktatását.

PETE ZOLTÁN
ÉVOSZ

A VÁLLALKOZÁSI KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE ÉS OKTATÁSA NEMZETKÖZI KÖRNYEZETBEN

ERASMUS
felsőoktatás

Az International Business School (IBS) *Entrepreneurship* és *Strategic Management* tárgyának modulvezetőjeként több külföldi egyetemen is részt vettem különböző Erasmus, illetve egyéb mobilitási programokban (Oxford Brookes University, ECD University Párizs, London Business School stb.). Mivel oktatási metodológiánk teljes mértékben gyakorlati jellegű, sok kipróbált módszer és tanítási gyakorlat alakult ki, amik az évek során sikeresnek bizonyultak és a hallgatók tetszését is elnyerték. Hallgatóink többsége külföldről, kb. 40 országból érkezik, ezért folyamatosan nyomon tudjuk követni a különböző kulturális háttérű diákoknak a vállalkozói készségek oktatásával szemben felmerülő igényeit, a vállalkozást motiváló és a kreativitást serkentő ötletektől kezdve a tudományos elméletekig. Ebben a sokszínű nemzetközi környezetben az oktatóknak is nagy kreativitásra és rugalmasságra van szüksége, hiszen maga a vállalkozói lét is folyamatos improvizációt igényel. Ezért próbálunk állandóan innovatív, serkentő környezetet biztosítani a hallgatóknak az oktatás során, hogy megtalálják önmagukban azt a „vállalkozói vénát”, amire aztán építhetnek a gyakorlatban.

Végzett hallgatóink nagy százalékban választják a vállalkozó életformát és térnek vissza hozzánk tanácsokért vagy tartanak vendégelőadást a diákoknak.

Tanítási módszereink a *problem based learning* metóduson alapulnak, miszerint a tanult teóriákat azonnal egy esettanulmánnyal illusztrálva mutatjuk be a hallgatóknak. Az esetet csoportokban dolgozzák fel a megadott szempontok alapján, majd rövid prezentációban összefoglalják az általuk legfontosabbnak tartott véleményeket, eredményeket. Ezeket a módszereket a félév során kiegészíti még az, hogy a háromfős kiscsoportoknak megadott struktúra szerint, de saját ötletük alapján egy üzleti tervet kell megírniuk. Ezt a félév végén prezentációban meg is kell védeniük.

Célunk, hogy folyamatos kritikai gondolkodásra sarkalljuk a hallgatókat. Az év végi jegy megállapításakor fontos szempont, hogy mennyire tudják alkalmazni a tanultakat a gyakorlatok során, mennyire képesek különböző szempontrendszereket értékelni, összehasonlítani.

Az oktatás során fontos törekvésünk emellett az is, hogy a hallgatók megtanuljanak csapatban dolgozni, ezért majdnem minden feladatot ilyen módon kell megoldaniuk. Ennek ellenére a kurzusra egyéni jegyeket adunk. Ehhez olyan *peer assessment*, azaz csapattag értékelő táblázatot kapnak, amiben ők értékelik egymás munkáját, és ez természetesen nagyban befolyásolja a jegyüket is. Ezt azért tartjuk

fontosnak, mert ezáltal megtapasztalják a csapatmunka nehézségeit és pozitívumait is, és ez megtanít nekik egy fontos kompetenciát, amelyre a szakmai karrierjük során folyamatosan szükségük lesz.

Ezen projektek során a hallgatók motiváltak arra, hogy önállóan gondolkozzanak és véleményt nyilvánítsanak, de oly módon, hogy azt a csoporttársaikkal közösen formálják, a végeredményről konszenzust alakítsanak ki és prezentálni is tudják azt. Vagyis ez a gyakorlat arra ösztönzi és neveli a diákokat, hogy bármilyen helyzetben képesek legyenek az elemzés-konklúzió-prezentáció hármását alkalmazni és ezzel színvonalasan képviselni saját álláspontjukat.

Ez a gyakorlat a nemzetközi porondon még érdekesebb, színesebb és izgalmasabb mind a diák, mind a tanár számára, mivel a fentiekén kívül a kulturális vonatkozásokat is figyelembe kell venni. Nagy élmény ez mindenkinek, mert a nehézségeken túl, amit eleinte a normák és szemléletmód különbözősége okozhat, az interkulturális szituációk óriási szemléletformáló képességgel bírnak a diákok számára. Az új nézőpontok, a tolerancia fejlődése, a másság elfogadása egy magasabb szintre vezeti a hallgatókat mind szakmai, mind emberi szempontból.

Más magyar egyeteméről jövő diákokkal való találkozások során mindig felmerül az a kérdés, vajon tudják-e alkalmazni a tanult elméletet a gyakorlatban. Tapasztalataim szerint az esetek többségében sajnos nincs meg az a gyakorlatuk, illetve készségük, amellyel ezt hatékonyan képesek lennének megtenni.

Meggyőződésem és a nemzetközi tapasztalatok szerint is ez és az ehhez hasonló módszerek azok, amelyekkel nyitott, toleráns és felkészült szakembereket tudunk elindítani a felsőoktatásból.

RADVÁNY ÉVA
International Business School Budapest

VÁLLALKOZÁSI ISMERETEK FELNŐTTEKNEK – E-LEARNINGGEL

LEONARDO
szakképzés

A *Vállalkozási ismeretek felnőttek részére e-learning útján – Entrepreneurship by E-Learning For Adults* (ENELFA) projekt célja egy 30 modulból álló, változtatható összetételű, online tanulás alapú vállalkozási ismeretek kurzus adaptációja, átdolgozása a hazai viszonyoknak megfelelően.

A kurzus átvétele kétirányú, egyrészt módszertani, amely tartalmazza az oktatók e-learning tananyag-fejlesztési, a technikai munkatársak e-learning keretrendszerek kialakítására, működtetésére irányuló képzését, másrészt tartalmi adaptáció, amely az e-learning tananyagok, illetve gyakorlatorientált üzleti szimulációs játékok átvételét jelenti. Hosszabb távú céljaink közé tartozik az online képzések változatos kínálata moduláris rendszerben, kapcsolódó szolgáltatásokkal, ennek nyomán új vállalkozói szemlélet kialakítása és a kis- és középvállalkozások versenyképességének fejlesztése.

Miért döntöttünk egy, a vállalkozókészség fejlesztése témához kapcsolódó projekt elindítása mellett? A vállalkozásismereti képzés az európai szakképzésfejlesztés fő irányvonala. Az induló kis- és középvállalkozások magas csődrátája alátámasztja, hogy a vállalkozások körében szükség van ezen készségek fejlesztésére, az alapvető vállalkozási ismeretek elsajátítására, új vállalkozói szemlélet kialakítására. Emellett a fejlesztés illeszkedett a BGF nemzetközi projektjeinek vállalkozói, e-learning fejlesztésre irányuló láncolatába.

A projekt 2014 januárjában zárul, a termékek 99%-ban elkészültek, az utolsó simításokat végezzük rajtuk. A kurzustervek alapján modulkombinációkat alakítottunk ki a rendelkezésre álló tananyagok csoportosításával (pl. vállalkozásindítás, pénzügyi, számviteli).

A kézzel fogható eredményeken túl a projekt fontos eredménye az adaptált módszertani tudás – 14 oktató, 2 technikus, 2 kamarai szakértő kiképzésével, új, virtuális e-learning fejlesztésre és működtetésre szolgáló szervezeti egységet alapítottunk.

A nemzetközi együttműködés projektünk fontos eleme volt. A franciaországi tanulmányutak, melyek a módszertani adaptáció sikerességének megalapozásához nyújtottak remek kiindulási alapot, nagymértékben hozzájárultak oktatóink szemléletformálásához, külföldi tapasztalatszerzéséhez. A jó gyakorlat(ok) átvétele, majd a magyarországi viszonyoknak megfelelő adaptálása segítette a téma nemzetközi kontextusának mélyebb megértését.

A Budapesti Gazdasági Főiskola Pénzügyi és Számviteli Karának életében egy újszerű, e-learning képzésre irányuló módszertani és tartalmi fejlesztés, az új szoftver használata, a modulok videoelemeinek gyártása mind-mind fontos innovációt jelentettek. A modulok interaktív tananyagelemeinek készítése

szintén újdonság és kihívás volt a kollégáknak. A pozitív visszacsatolásokra alapozva nem szeretnénk itt megállni, mind módszertani (pl. webinarium), mind tartalmi téren (további képzési anyagok kidolgozása) tovább szeretnénk haladni a projektben megkezdett úton. A résztvevők kompetenciái bővültek az adaptált módszertan szerinti e-learning tananyagfejlesztésre, e-learning képzések lebonyolítására irányuló szakmai tudással. Az új módszertani és tartalmi fejlesztések hozzájárulnak intézményünk fejlesztéséhez, oktatás-módszertani továbbéléséhez, hosszú távú versenyképességének megalapozásához.

Konkrét képzési terveink vannak az adaptált tananyagok jövőbeli felhasználására a BGF PSZK Továbbképzési és Szakképzési Központján keresztül. Emellett a projektben partnerként közreműködő Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarával együttműködve is szeretnénk az eredményeket hasznosítani, a közös képzési koncepciót jelenleg is dolgozunk. Mindezekon túl a Fiatal Vállalkozók Országos Szövetségével és más hasonló szervezetekkel is együtt kívánunk működni a hosszú távú célok elérése érdekében.

A gyakorlati hasznosítás a BGF PSZK távoktatási, másoddiplomás és egyéb képzései során is meg fog valósulni a projekt zárását követően. A hallgatói (és ezen túlmenően már a középispolás) célcsoport vállalkozói orientálása szintén fontos feladatunk.

A projekt erősségeként a fejlesztés eredményeként létrehozott, időben és térben rugalmas e-learning tananyagot említhetjük, mely kiegészíthető kontaktórákkal, online tutorálással. A tananyag moduláris felépítése lehetővé teszi igény szerinti modul összetételű kurzusok kialakítását.

Kiemelhető még a párhuzamosan végzett módszertani és tartalmi fejlesztés, és így a 2x2 irányú adaptáció, mivel a kolozsvári Babes-Bolyai Egyetemen a BGF-hez hasonló fejlesztés zajlott hasonlóan szép eredménnyel.

A projekt megvalósítása során a legnagyobb élményt a próbaképzéseken résztvevők visszacsatolásai jelentették, akik a BGF esetében a vártnál jóval nagyobb számban vettek részt a képzésben, és hasznosnak, érdekesnek, felhasználóbarátnak jellemezték képzési anyagainkat, melyeket szívesen ajánlanak másoknak is. Még hetekkel a próbaképzéseket követően is kaptunk köszönet-nyilvánításokat a résztvevőktől, azáltal is örömeiket kifejezve, hogy részt vehettek a próbaképzésen és kipróbálhatták moduljainkat és az üzleti szimulációt.

MADARASINÉ DR. SZIRMAI ANDREA
Budapesti Gazdasági Főiskola

GLOBAL BUSINESS: CONNECTING PROFESSIONALS – Erasmus oktatói mobilitás

ERASMUS
felsőoktatás

2012 tavaszán lehetőségem nyílt a hollandiai Saxion University of Applied Sciences nemzetközi hetén oktatóként részt venni. Bár a nemzetközi hét célja nem kifejezetten a vállalkozói készségek oktatásának nemzetközi benchmarkingja, jó gyakorlatok feltárása volt, az ott megismert oktatási gyakorlat erősen befolyásolta és befolyásolja az ilyen irányú oktatási gyakorlatomat.

Magyarországon a vállalkozóképzés, -fejlesztés középpontjában a vállalkozó schumpeteri definíciója mentén a felsőoktatási intézmények legtöbbször ismeretanyag átadására, eszközök alkalmazásának elsajátítására helyezik a hangsúlyt.

Az oktatási stratégia kiinduló pontja az, hogy mindazokat a hallgatókat, akik rendelkeznek a vállalkozókra jellemző személyiségvonásokkal és magatartási karakterisztikákkal – bizonytalanságtűrés, kreativitás, lehetőségek tudatos keresése, teljesítménymotiváció, belülről irányított személyiség, agresszióra való képesség/hajlam –, kell eszközökkel és ismeretanyaggal felvérteznünk ahhoz, hogy sikeresek legyenek a gazdasági életben.

Az Óbudai Egyetemen éppen ezért a vállalkozások életével, folyamataival számos tárgy foglalkozik (az alapképzés szintjén: Projektmenedzsment, Vállalkozásszervezés, Vállalkozásalapítás, Szervezőmódszertan, Vállalkozások munkaügyi szabályozása, Pénzügyi vállalkozások, Stratégiai szövetségek az üzleti világban, Adózási ismeretek, Társadalombiztosítási ismeretek, EU vállalat és vállalkozás, EU KKV menedzsment; és mesterképzés szinten: Vállalkozás és globalizáció, Vállalkozásinnováció, Termelés- és innovációmenedzsment, Projektek menedzselése, Kisvállalkozás-fejlesztési politika).

A tanulmányút során megismert holland példa azonban a vállalkozók új definíciója mentén, a hazai gyakorlattól radikálisan különböző szemléletben képi a jövő vállalkozóit. A Saxion Egyetem képzési stratégiájának kiindulópontja az a szemlélet, mely szerint a vállalkozók tudatosan keresik a lehetőségeket, azonban az, hogy melyikük miben látja meg a lehetőséget, az egyéni észlelésük függvénye. Az a kiindulási pontjuk, hogy a különböző vállalkozói készségek csupán a megfelelő piaci és társadalmi környezetben tudnak a vállalkozói sikerhez hozzájárulni; hallgatóikat tehát társas beágyazottságuk determinálja a sikerre vagy épp kudarcra.

Annak érdekében, hogy a megfelelő vállalkozói szemléletmód kialakulhasson a hallgatóik körében, 3 féléven keresztül foglalkoznak a hallgatók személyes fejlesztésével és négy féléven keresztül a kommunikációs készségek oktatásával. A hallgatók képzésük során számos vállalkozói történettel ismerkedhetnek meg,

melyek nem konkrét ismeretanyag átadására szolgálnak, hanem a kontingencialista szemléletmód erősítése révén arra mutatnak rá, hogy milyen képességekkel, milyen társadalmi szociális és pénzügyi háttérből indulva sikerült másoknak jövedelmező vállalkozásokat létrehozni.

A vállalkozók képzésének másik érdekes momentumja, hogy – a gazdálkodási szakos hallgatóktól eltérően – a vállalkozói képzésben részt vevőknek nincsenek hagyományos értelemben vett óráik. Megkapják tanáraiktól a tananyagot és lehetőségük van konzultációkat kérni, de semmi nem kötelező. Nincs órarend, katalógus, zárthelyi dolgozat. Az elgondolás hátterében az az alapfeltevés áll, hogy azok, akik beállnak a sorba és a tömegképzésben egyen-tudásanyagot sajátítanak el, nem lesznek képesek sólyomként szárnyalni és meglátni az összkepet, megérteni a mélyebb összefüggéseket; nem lesznek képesek a hagyományostól eltérő eljárásokat, eszközöket, vállalkozási modelleket kitalálni, kialakítani.

A nem hagyományos „oktatást” egy még kevésbé megszokott „vizsgáztatási” rendszer teszi teljessé. A hallgatók ugyanis saját ütemükben készülnek minden tárgyból, igényeik szerint kihasználva a tanárok által kínált konzultáció lehetőségét. Majd, amikor úgy érzik, hogy készen állnak, bejelentkeznek egy értékelésre (Assessment Center), ahol nem csupán oktatóik, hanem az üzleti élet képviselői (HR-esek, jogászok, akár pénzügyi szakemberek) is tesztelik felkészültségüket. Amennyiben egy hallgató nem felel meg egy értékelésen, még egy alkalommal próbálkozhat az adott témában, ezután azonban kiesik a vállalkozó képzési rendszerből, és vagy az általános gazdálkodási szakon folytatja tanulmányait, vagy otthagyja az egyetemet. Ezzel a megoldással nem csupán ismeretanyag elsajátítására kerül sor, de felelősségvállalásra, jobb önismemre és tudatosabb tanulásra, felkészülésre is megtanítják a hallgatókat.

Annak érdekében, hogy ne csupán képesek, de hajlandók is legyenek a hallgatók vállalkozni, a Saxion Egyetem szoros együttműködést alakított ki a twente-i Venture Lab Internationallel. A hallgatók részt vehetnek az inkubátorház által tartott órákon, tréningeken (Venture Class, Open training), valamint havonta egy alkalommal olyan ingyenes továbbképzéseken, melyet elsősorban már működő vállalkozásokkal rendelkezőknek kínálnak. Lehetőségük van a pénzügyi, jogi keretek feltárására irányuló kérdéseiket szakembereknek feltenni (Information Meeting), illetve olyan informális találkozókra részt venni, ahol a startup fázisban levő, vagy az az előtt álló vállalkozók osztják meg ötleteiket másokkal.

A vállalkozások indításához szükséges motiváció, szándék generálásán túl az inkubátorházzal kialakított kapcsolat célja az is, hogy a hallgatók tudatosan ismerkedjenek, kezdjenek kapcsolatokat kiépíteni az üzleti élet különböző szereplőivel. Megfigyelhetik, hogy hogyan keresnek a vállalkozásindítás fázisában lévők támogatókat, partnereket, és maguk is felhasználhatják ezeket a találkozókat, hogy saját társas hálójukat szélesítsék.

Mivel a vállalkozóképzés alapelve az, hogy a megfelelő társas kapcsolati háló kialakítása és fenntartása a vállalkozói lét egyik legfontosabb alappillére, a hallgatók nem csupán ezen kooperáció kapcsán, de mindennapi tanulmányaik során is rá vannak szorítva a másokkal való együttműködésre. A páros és csoportos munkák mellett az egyetem tudatosan támogatja a mentori és egymást segítő (*peer-coaching*) kapcsolatok kialakulását.

A tanulmányút tapasztalatai, bár nehezen integrálhatók a jelenlegi magyarországi felsőoktatásba, igen erős gondolatébresztőként szolgáltak. A hazai és holland gyakorlat között ugyanis nem csupán tantárgyi, de paradigma szinten is hatalmas különbségek vannak. A jelenlegi magyar graduális képzési rendszerben elképzelhetetlenek az oktatás és vizsgáztatás fent bemutatott módszerei. Amiből azonban tanulni tudunk, az a vállalkozás, a vállalkozóképzés témaköréhez való hozzáállás; az egyéni észlelés, a társas beágyazottság és a kapcsolati háló fontosságának hangsúlyozása. Ezek azok a momentumok, amelyeket a magyar oktatási rendszerben is érdemes minél jobban szem előtt tartani.

LEONARDO
szakképzés

GLOBALISME – Tréning program a vállalkozások nemzetköziesedésének elősegítéséhez

A mikro- és kisvállalkozások jelentős szerepet játszanak az ország gazdasági életében, de sokszor kell szembeülniük olyan megoldhatatlannak tűnő problémákkal, amelyek külső segítség bevonásával hatékonyan leküzdhetők lennének. Ilyen terület a vállalkozások nemzetközi közegbe történő bekapcsolódása, amely jelenthet pl. exportot, importot, bér munkát, többoldalú kooperációt vagy egyszerűen csak nemzetközi üzleti konzultációkon, szakmai kiállításokon, vásárokon való részvételt – egyszerűen nemzetköziesedést.

A magyar képzési kínálatból hiányzott egy olyan program, amely fogódzót kínálna ebben az összetett kérdésben. Ezt az űrt hivatott betölteni egy Leonardo da Vinci innovációtranszfer projekt, a *GlobalISME Tréning Program*, amely az olasz ISTUD Alapítvány hasonló programjának eredményeit, tanulságait is felhasználva, egy nemzetközi kooperáció eredményeként jött létre. A GlobalISME programok keretében mikro-, kis- és középvállalkozások, cégek tulajdonosai, vezető döntéshozói, menedzserei ismerhetik meg a nemzetköziesedés buktatóit, ezen buktatók leküzdésének lehetőségeit annak feltárásával, hogy a szervezet vagy a rendelkezésre álló munkaerő mely területeken szorul képzésre, átszervezésre, megújításra. A program előkészítésébe, megvalósításába a partnerek mellett bevontuk a célcsoportot jelentő vállalkozói kör képviselőit, szakmai szervezeteket, tréner cégeket is. A munka során kialakult és összecsiszolódtott egy szakértői tréner csapat, és emellett az együttműködés egy komplex képzési programot eredményezett. A nemzetközi együttműködés annyiban színesítette a projektet, hogy lehetővé tette több szempont, látásmód figyelembe vételét, ami a megvalósítás során is előnyös volt.

A legnagyobb kihívást az jelentette számunkra, hogy a helyzetelemzést, igényfelmérést követően hogyan állíthatunk össze egy olyan programot, amely több, mint csupán egymást követő oktatási modulok halmaza. Ezért a GlobalISME' trénercsapat sokat dolgozott azon, hogy a modulok illeszkedjenek, előre és visszautalva kapcsolódjanak egymáshoz, és így a program komplex egységet alkosson. További specialitás, hogy a programban részt vevőket szaktanácsadás, konzultációs lehetőség is segíti, amely során a trénernek a résztvevők személyes, illetve cég-specifikus problémáinak megoldására is javaslatokat tudnak tenni.

A GlobalISME program eredményeit maguk a kidolgozott tréningprogramok jelentik, amik kilenc modulban (menedzsment és vállalkozószellem, projektmenedzsment, a működés folyamatai, marketing és nemzetköziesedés, pénzügyek tervezése kicsit másként, a tervezési folyamatok emberi erőforrás vonatkozásai, nemzetközi stratégia, szervezet és változáskezelés, üzleti tervezés) foglalja össze és ad választ a nemzetköziesedés kritikus kérdéseire.

Úgy gondoltuk, azok igényét is ki kell szolgálnunk, akiknek nincs lehetőségük egy hosszú programban való részvételre, így megalkottunk egy rövidebb, 2x2 napos programot is *GlobaliSME Compress Tréning program az üzleti tervezés szakterületeiről a nemzetköziesedés szemüvegén keresztül* címmel.

A GlobaliSME program tréninganyagai igény esetén hozzáférhetőek, a komplex megoldást azonban a trénernek, tanácsadók közreműködése jelenti. Ez adja azt a pluszt, amelynek köszönhetően a tréning rugalmas, figyelembe veszi a programban részt vevők előképzettségét, problémáik sokrétűségét, és lehetőséget nyújt az egymástól való tanulásra is.

A GlobaliSME programról, kialakításáról további információkat talál a www.globalisme.hu portálon.
Nemzetköziesedjen velünk – GlobaliSME!

BORBÉLY SÁNDOR
Kisalföldi Vállalkozásfejlesztési Alapítvány

SPAT – Stresszmenedzsment

LEONARDO
szakképzés

A SPAT – Stresszmenedzsment projekt (SPAT = Stress Prevention Activities Training = Stressz megelőzési Tevékenységek Képzés) az Európai Unió Leonardo da Vinci programjának keretében valósult meg. Jelentősége, hogy a korszerű tréningek módszertanát és a munkahelyi jóllétet fokozó stratégiákat teszi elérhetővé a kis- és középvállalkozások számára Magyarországon, Szlovákiában, Bulgáriában és Görögországban. A képzési anyag segítséget nyújt vezetőknek és alkalmazottaknak, hogy megfelelő módon tudják kezelni, valamint megelőzni a jellemzően gyakori munkahelyi stresszt. A projekt fő célját úgy fogalmazzuk meg, hogy népszerűsítse és elősegítse a hatékony kockázatfelmérést; a munkahelyi stressz – elsősorban a képzési programok résztvevőinél fellépő stressz – megelőzését; szemléletformáló jelleggel tudatosítsa a megelőzést célzó akciók fontosságát, és támogatást nyújtson a kis- és közepes vállalkozások dolgozóinak.

A projekt ideje alatt gondoskodtunk az innovációtranszfer keretén belül az oktatók képzéséről, a honosított tananyagot pilotképzésen teszteltük, és ennek visszajelzései alapján fejeztük be a kézikönyvet.

A projekt koordinátora az akkori Bács-Kiskun Megyei Agrárkamara volt, mely szervezet tagjai is ki vannak téve a mindennapi stresszhatásnak, mint minden más szakterület dolgozója. A Munkavédelmi Törvény 2008. január 1-től bekövetkezett változása, mely rögzíti, hogy a vállalkozásokat kötelezettség terheli az alkalmazottak pszicho-szociális jóllétének biztosítására, katalizátorként működött a projektben való részvételnél. Az így létrejött képzési anyag éppen ezért azt a célt szolgálja, hogy a munkaadók kezébe olyan készségfejlesztő eszközt adjunk, ami a napi munkavégzést nagymértékben megkönnyíti. Visszaigazolást kaptunk a képzéseken résztvevőktől, hogy odafigyeléssel, tudatos tervezéssel számos stresszforrás megszüntethető, vagy legalábbis csökkenthető.

A visszajelzésekből is látszik, hogy a képzés előkészítése során hangsúlyos szerepet kapott a gyakorlatias megközelítés: ne csak a száraz elmélet hangozzon el a stresszhelyzetek kezelését, illetve megelőzését illetően, hanem a résztvevőknek nyíljon alkalma az elhangzottak gyakorlati kipróbálására is, hiszen ez a kulcsa a mindennapi alkalmazásnak. Éppen ezért szerepjáték is szerepel a képzési tematikában, az elméleti részt pedig esettanulmányok színesítik. További újszerű elemet jelent az elkészült CD-melléklet, ami ha nem is minden szempontból interaktív, de a tananyag két fejezetét a korábbiakban nem alkalmazott módon dolgozza fel.

A kamara és kft-je már korábban is megvalósított nemzetközi projekteket, de innovációtranszfer ezek között nem szerepelt. Ennek ellenére bizakodóan vágtunk a projekt megvalósításába, hiszen magyar part-

nereinkkel már volt tapasztalatunk projektalapú együttműködés terén. Igazán szerencsésnek mondhatjuk magunkat, hiszen minden külföldi partnerünk maximálisan támogatta a projekt sikeres megvalósulását, és ha esetleg egyikük meg is csúszott a leadási határidő betartásával, azt rövid időn belül pótolta. Együttműködésünk olyan jól sikerült, hogy azóta más közös projektek is elindultak. Egymás rendezvényeire rendszeresen érkeznek a meghívók. Pozitív tapasztalataink alapján vettünk részt egy következő innovációtranszfer megvalósításában is. A projektpartnereknél tett látogatások során nem csak a projekt témájának aktuális kérdéseivel foglalkozhattunk, hanem más szakmai kérdések is szóba kerültek. A külföldi eszmecserék kapcsán lehetőségünk nyílt sokkal jobban megismerni egy másik ország embereit és egyes intézményeit. Sok esetben új ismerősökre tettünk szert, akik a későbbiekben más szakterületen is segítségünkre lehetnek, így további lehetőségekkel szolgáltak ezek az utak. Érdekes kultúrtörténeti élményekben volt részünk, olyan helyekre is eljutottunk, amit csak a helyi lakosok ismernek. De legalább ilyen ösztönző volt vendéglátóként a görög partnerek fogadása, akik az első találkozáson átélt Alföld havas élményét minden további megbeszélésen felelegették! A projekt itthon sem maradt visszhang nélkül. Újabb együttműködések születtek olyan partnerekkel, akik alkalmazni kívánták képzésünk tananyagát.

Eredményeink közül külön említést érdemel az oktatói útmutató, a tanmenet, a felhasználói kézikönyv CD-melléklettel, valamint az esettanulmányok. Hasznosításuk többértű: a kamara honlapján továbbra is hirdeti az akkreditált képzést, amellet, hogy az akkreditációt továbbértékesítve már mások is rendelkeznek a képzésszervezés lehetőségével.

Hogy mit emelnénk ki a projektünk legnagyobb erényeként? Egyrészt az emberi kapcsolatokat, barátságokat, másrészt a szakmai fejlődést, a különböző dolgokra való nagyobb nyitottságot. A pilotképzéseken a résztvevők hamar megnyíltak és hathatós segítséget tudunk nyújtani azáltal, hogy sikerült felismerniük egyes problémákban a stresszt mint kiváltó okot.

Eredményeinkről, a projekt termékeiről további információ: www.stress-management.hu

DENE ORSOLYA
Bács Agrárház Nonprofit Közhasznú Kft.

MEG TUDOD CSINÁLNI! – Új lehetőségek nőknek vállalkozásindításhoz

GRUNDTVIG
felnőttoktatás

A *Meg tudod csinálni!* (*You can do it!*) program fókuszában vállalkozásindítási és vezetési tapasztalatok átadása, valamint kézműves, kreatív munkamódszerek és értékesítési technikák nemzetközi szintű cseréje állt.

A nyolc országból jövő részt vevő szervezetek hat partnertalálkozót, több kézműves műhelymunkát és egy kiállítást szerveztek. A budapesti találkozón a résztvevőkkel és az előadókkal több mint 30 interjút készítettünk, melyek magyarul és angolul is felkerültek a program honlapjára: www.you-can-do-it.eu.

A program a Nőtárs Alapítvány küldetéséhez és céljához is szorosan kapcsolódott, mely alapítvány arra lett létrehozva, hogy a társadalomban és a gazdaságban is megvalósuljon a nők egyenlősége tudatos, jól informált, gender-szemléletű nők és férfiak által.

A Nőtárs Alapítvány célja, hogy civil szervezetekkel, cégekkel és önkéntesekkel együttműködve a vállalkozó nők lehetőségeit Magyarországon és az Európai Unióban képzésekkel, rendezvényekkel, kiadványokkal, partnerkapcsolatokkal, tanácsadással, hálózatok működtetésével fejlessze.

A *Meg tudod csinálni!* programban részt vevő tanulók új vállalkozói ismereteket szereztek, új kézműves technikákat sajátítottak el, új értékesítési megoldásokkal találkoztak, amellett, hogy gyakorolták az angol nyelvet és kapcsolatokat építettek. A program a résztvevőket megerősítette a kézműves termékek kedveltségét, fontosságát és piaci lehetőségeit illetően, bátorítást adott nekik vállalkozásindításhoz vagy meglévő üzletük fejlesztésére.

A *Meg tudod csinálni!* program az alapítvány kurátorainak széles körű tapasztalatszerzést biztosított a nemzetközi együttműködés terén, a programszervezést illetően és a tanulók képzésére vonatkozóan. A résztvevők számára a nemzetközi együttműködés új üzleti megoldások, gyakorlatok megismerését és új kézműves ismeretek szerzését tette lehetővé. Emellett nyelvtanulási lehetőségeket és kulturális tapasztalatszerzést is biztosított.

A program eredményeit felhasználva indítottuk el még 2012-ben a *Nőtárs Angolklubot* haladóknak és a *Nőtárs Angolórakat* az újrakezdőknek azzal a céllal, hogy a következő programokban minél több résztvevő már tolmács nélkül tudjon egymással beszélni.

2013-ban tartottuk a *Nőicégek Műhely – Közösségi tanácsadás szakértői támogatással* rendezvényünket a már vállalkozó vagy vállalkozást indítani tervező nőknek.

További együttműködő európai partnerszervezetek megtalálása érdekében elindítottuk a *Women NGOs in Europe* honlapunkat is.

A kézműves nők számára minden partnerországban a legfontosabb kihívást az jelenti, hogyan tudják vállalkozássá alakítani hobbijukat. A marketing, az értékesítés és a pénzügyek területén jelentkezik a legnagyobb igény a tanulásra, a tapasztalatok és megoldások megosztására. Ezért a program legnagyobb erénye, hogy a résztvevőket megerősítette abban, hogy a vállalkozás tanulható és érdemes is tanulni, mert jó megoldást jelenthet pénzügyi függetlenségük megteremtéséhez.

Az alapítvány kurátorai pedig a vállalkozónők képzéséhez új megoldásokat, módszereket és együttműködő partnereket ismertek meg.

SÁRKÖZY ILDIKÓ
Nőtárs Alapítvány

VÁLLALKOZÓI ISMERETEK INNOVATÍV INTEGRÁLÁSA AZ OKTATÁSBA

LEONARDO
szakképzés

Nagy a kontraszt: szerencsére már múltóban a sztereotípiák, a kilencvenes évekből rajtunk maradt kényszer-vállalkozó negatív képe. Ugyanakkor még csak lassan épül be valós alternatívaként a vállalkozás a fiatalok karrierlehetőségei közé.

A 2000-es évek elején az Ifjúsági Koordinációs és Szolgáltató Egyesülettel (IKSZE) hazai egyetemi karrierirodákkal dolgoztunk együtt fejlesztő projektekben. Angliai tanulmányutakra mentünk, s először nagy lelkesen kerestük a *Career Office*-t. Óriási katarzisként ért minket, hogy *Employability Office*-t találtunk. Micsoda fantasztikus szemlélet! – mondtuk. Foglalkoztathatóság – milyen modern, jó szemlélet ez. S tényleg, komoly TÁMOP-os hazai egyetemi fejlesztés kutatásában 500-nál több munkaadó válaszából szépen látszik, hogy sokkal többre értékeli a szociális kompetenciákat, amitől valóban „foglalkoztatható” az új munkaerő. Igyekeztük adaptálni, több hazai egyetemi karrieriroda szemléletébe és gyakorlati életébe bevinni ezt a vonalat.

A 2010-es évek elején Leonardo mobilitás és más pályázatok segítségével Írországban, Svájcban, Ausztriában jártunk tanulmányutakon az vállalkozói oktatás jó gyakorlatait megvizsgálni. Sok felsőoktatási intézménynél ott találkoztunk azzal a törekvéssel, hogy végzősei *entrepreneurial graduate*-ek, vagyis vállalkozó szemléletűek legyenek.

Micsoda nagy lépés, mennyire eltérő szemléletmód, hogy foglalkoztatható vagyok-e, azaz valaki foglalkoztat engem, vagy én válok vállalkozóvá, én döntök. S dönthetek bárhogyan! Ők nem mindenképpen vállalkozókat akartak képezni, hanem a szemléletet formálni hozzá. Nem csak akkor vagyok vállalkozó (szemléletű), ha önfoglalkoztató, vagy akár munkahelyteremtő vagyok.

A kompetenciahalmaz hasonló: felelősségvállalás, önállóság, döntésképeség, kreativitás, megvalósító képesség, együttműködő készség, nyitottság – de ezt kamatoztathatom akár egy nagyvállalatnál, egy kis- és középvállalkozás alkalmazottjaként vagy az állami szektorban, egy civil szervezetben dolgozva. Nem is beszélve ezen kompetenciák hasznáról a mindennapi életben.

A vállalkozói szemlélet oktatása kapcsán az tűnik kiemelkedően fontosnak, hogy a fiataloknak legyen folyamatos önreflexiójuk, hogy meg tudják mondani, én így és így szoktam dönteni; így állok az önállósággal; viszont ha hibázok, akkor... Nincs jó és rossz válasz, hiszen a helyes és reális önismeret a cél. Nem kell mindenkinek vállalkozónak lennie!

Ha az önállóság nekem nem megy, jobban dolgozom, ha feladatokat kapok, ha fontos nekem a kiszámítható munkakeret, ha életállapotom miatt nem merek kockáztatni – akkor ne legyek vállalkozó. Ne

essünk a ló túloldalára, azért, mert a startup világ ma nagyon vonzó sokaknak, nekem lehet, hogy egy vállalatnál (vagy a közigazgatásban) lesz a saját utam.

Viszont ha nem tudok dolgozni egy hierarchikus szervezetben, ha magam szeretném beosztani időmet, jó szívvel vállalom nagyobb kockázatot – akkor merüljünk mélyebbre a vállalkozói lét lehetőségeit vizsgálva!

Ezen kompetenciákkal való önismereti út véleményem szerint minden fiatalnak jár, hogy önmagához hű pályadöntést tudjon hozni. Ezt egy-két középiskolai, szakiskolai, egyetemi kurzus tudja jól támogatni. Ilyeneket fejlesztettünk az elmúlt időben az IKSZE-ben, és kezdjük tesztelni oktatási intézményekben.

Mindenhol probléma a még kevésbé ismert kurzusok alacsony látogatottsága. Jó példát láttunk rá, hogy a hallgatókat fiatalokon keresztül érje el a motiváló, hívó szó, majd tapasztalt felnőttek által találkozhassanak jó példákkal: az egyik egyetemi inkubátorház például a programjai hirdetésére három ösztöndíjas helyet hirdetett meg hallgatóknak, akik járták az egyetemi órákat, rendezvényeket és hirdették a lehetőségeket, szervezték a programokat.

Külföldön is vallják, hogy a tanárképzés kulcs a szemléletek alakításában – erre is fejlesztettünk programokat Leonardo innovációtranszfer projekt keretében. Ugyanakkor biztattak, hogy mindig megtalálható az a réteg, azok az oktatók, akik által bevihető ez a szemlélet egy intézménybe.

Akiknek van kedve továbblépni a vállalkozások világában, azoknak érdemes többet kínálni, lehetőséget teremteni, például egy hétvégi versenyt hirdetni, ahol kipróbálhatnak új szituációkat: amikor egy termékötletet validálni kell a piacon, egy költségvetésnek meg kell állnia a valóságban, a prototípusnak működnie kell. Ráadásul utána ezeket mind prezentálni is kell a klienseknek, befektetőknek. Ilyen például az IKSZE és a Kreater által 2013 novemberében szervezett *Greenspiration* verseny. Azokkal pedig, akik kitartanak velünk, érdemes hosszabb-rövidebb inkubációs folyamatban csiszolni a szükséges szakmai kompetenciákat. Erre is van már sok hazai példa. Álljon itt a Kreater Innovatív Generáció programja: <http://kreater.hu/igen>

PAPP ANDRÁS

Ifjúsági Koordinációs és Szolgáltató Egyesület

GYÓGYNÖVÉNY-TERMESZTÉSI KÉPZÉSI ANYAG KIS- ÉS KÖZEPES AGRÁRVÁLLALKOZÓK SZÁMÁRA

LEONARDO
szakképzés

A mezőgazdasági szektorban az utóbbi években emelkedett azoknak a száma, akik valamilyen alternatív megoldást keresnek a hagyományos termelési struktúrában. A gyógynövényágazat Magyarországon több mint tíz évvel ezelőtt sikeres ágazat volt, azóta több okból kifolyólag jelentősége fokozatosan csökkent. Sok olyan pályakezdő fiatal vagy kis családi vállalkozás van, akik kis területen gazdálkodnak, és egyedi igényeket próbálnak megvalósítani. Az utóbbi években több olyan változás zajlott le, amelyek segítik az ágazatot újra magára találni. Projektünk is erre a változásra reflektál azzal, hogy korszerű gyógynövény-termesztési tananyag összeállítását célozta.

A projekt egy német Leonardo program keretében kidolgozott agrárvállalkozói képzés egyes elemeinek átvételére alapul, azon belül is a gyógynövénytermesztés tudnivalóira a mezőgazdasági kis- és közepes vállalkozásokban. A projekt 24 hónap alatt valósult meg, 4 ország és 6 partner részvételével. Magyarországon a Trebag Kft-én kívül a Bács-Kiskun Megyei Agrárkamara és a piliscsabai VM KASZK Agrár és Erdészeti Szakképző Iskola vett részt benne. A külföldi partnerek a Prágai Élettudományi Egyetem, a Szlovák Agrártudományi Egyetem és a német LEB Mezőgazdasági Szakképző Iskola volt. A partnerek eltérő elvárásokkal és adottságokkal vettek részt az együttműködésben, és két év során sokat dolgoztak, hogy az elkészült anyag megfeleljen a magas minőségi elvárásoknak.

A projektben elsősorban a gyógynövénytermesztés elméleti és gyakorlati tudnivalóira koncentráltunk, hogy e tudás megszerzése után a gazdálkodók megalapozott döntést tudjanak hozni egy új termelési ág elindításához. Az elméleti anyag kidolgozása után kezdődtek a 40 órás pilotképzések, melyek 32 óra elméleti és 8 óra gyakorlati oktatásból álltak. Az elméleti képzés során 15 gyógy- és fűszernövény termesztéstechnológiája és általános gyógynövény-termesztési ismeretek oktatása történt, amelyet a nyolcórás gyakorlat egészített ki. A képzések Kecskeméten, Nagykovácsiban és Piliscsabán folytak. Kecskeméten a résztvevők a vállalkozó szektorból kerültek ki, ahol a kamara vállalkozási tudnivalókkal (pl. agrártámogatások, pénzügyi tudnivalók, jogi szabályozások stb.) egészítette ki a törzsanyagot. Az oktatáson részt vevőknek lehetősége nyílt szakmai eszmecsere, együttműködési lehetőségek elindítására, vagy épp kamarai koordináció segítségével további lépések előkészítésére egy új tevékenység, vállalkozás beindítása előtt. A tapasztalatok megosztása után sok innovatív ötlet merült fel, melyek megvalósítása segítheti a kis- és középvállalkozások versenyképességét.

A képzéseket mindhárom magyar partner akkreditálta, így azok beépültek az oktatási rendszerbe, sőt, 2014 tavaszától tovább folytatatódnak. A képzési anyagok a magyaron kívül angol, német, szlovák és cseh nyelven is elérhetőek. A képzési anyag részeként létrehozott DVD-k egymástól különbözőek: a 10 gyógy- és fűszernövényről szóló, valamint az általános ismeretek rész minden nyelven egyforma, az 5 gyógy- és fűszernövényt bemutató egység pedig az adott termelési körzet igényeihez igazodik. Németül például a festőnövények és energianövények kerültek ebbe az 5 modulba, melyek iránt itthon is nagy az érdeklődés.

A képzések során a résztvevők is „összekovácsolódtak”, a projekt Facebook-oldalára szinte a világ összes tájáról érkeznek bejegyzések, kérdések.

KÖVESD ANDREA
TREBAG Kft.

ÖKOLÓGIAI ZÖLDSÉG- ÉS GYÜMÖLCS- TERMESZTŐ FELSŐFOKON

LEONARDO
szakképzés

Kétéves projektünk azt a célt tűzte ki maga elé, hogy az agrároktatásban hiánypótló felsőfokú szakképzési tananyagot dolgozzon ki biozöltség- és gyümölcsstermesztés témakörben.

Ennek keretében sokrétű tevékenységet valósítottunk meg. Kidolgoztuk az *Ökológiai zöltség- és gyümölcsstermesztő felsőfokú szakképzés* tanmenetét akkreditációra kész szinten. A projekt kétéves időtartama lehetőséget teremtett arra, hogy a partnereink által kitapasztalt, legjobb képzési struktúrákat átvegyük, megismerkedjünk azok előnyeivel és nehézségeivel még a magyarországi képzés beindítását megelőzően. Vagyis, a külföldi partnerek tapasztalatait felhasználva tudtuk kialakítani saját arcunkra formált képzési rendszerünket. A kidolgozott felsőfokú szakképzés tanmenetéhez társítottuk *Pedagógia módszertanok gyűjteménye* néven a partnerintézményeink által kidolgozott és sikeresen alkalmazott pedagógiai technikák és jó gyakorlatok kollekcióját.

A partnerekkel közösen írtunk egy, az önálló gazdálkodás beindításához szükséges kézikönyvet *Gyakorlati kézikönyv önálló biokertészet beindításához (Organic Market Garden Start-up Manual)* címmel, amely gyakorlati segítséget nyújt nemcsak a pályakezdőknek, de a gyakorló gazdálkodóknak, és nem utolsósorban a felsőfokú (felsőoktatási) szakképzés oktatóinak is. Az önálló gazdálkodás beindításához szükséges gyakorlati tudnivalók gyűjteménye nemcsak Magyarországon hiánypótló, de a partnerországokban is, ezért a kézikönyvet öt nyelvre fordítottuk le (magyar, angol, francia, holland, katalán).

A képzések gyakorlati oktatását a Babatvölgyi Biogazdaság mellett további biogazdaságok bevonásával kívánjuk színvonalassá tenni. Ennek biztosítása érdekében a projekt során létrehoztunk egy olyan biozöltség- és gyümölcs gyakorlati hely adatbázist, amelyben nem csak magyar, de a partnerországok témában érintett biogazdálkodói is szerepelnek. A hálózat a HOPPNET nevet kapta (Organic Horticulture Practical Placement Network).

A Magyarországra transzferált oktatási segédanyagokat és a hozzájuk rendelt pedagógiai módszereket a projekt második évében próbaképzéseken teszteltük. Ezekben az egynapos képzéseken külföldi partnereink újszerű pedagógiai módszereit is kipróbáltuk, miközben felmértük a magyarországi körülményekre való adaptálhatóságot, illetve a célközönség képzéssel szemben támasztott igényét is.

A projekt témájának aktualitását az adta, hogy a Magyarországon 2011-ben érvényben lévő felsőfokú szakképzések kínálatából sajnálatos módon hiányzott az ökológiai zöltség- és gyümölcsstermesztők (biokertészek) képzése. Az erre a témakörre épülő képzésre továbbra is nagy az érdeklődés, a munkaadók

részéről is megfogalmazódott az igény az ilyen irányú végzettséggel rendelkezőkre. Előzetes felméréseink is azt igazolják, hogy a biokertész felsőfokú szakképzés beindítása szükségszerű Magyarországon.

Időközben a felsőfokú szakképzéseket (FSZ) teljes egészében átalakították, az eddig 60% gyakorlat és 40% elmélet jól bevált, és praktikusnak tűnő arányát megváltoztatták. A FSZ képzés helyébe lépő új felsőoktatási szakképzés előírásainak megfelelő tanmenetet természetesen kidolgoztuk, de hosszú távú működését kétségesnek ítéljük meg. Hogy munkánk ne vessen kárba, egyéves képzésekre fókuszáltunk, amelynek eredményeként 380 órás ökozöldségtermesztő és a szintén 380 órás ökoGYümölcsstermesztő felnőttképzéseket dolgoztuk ki. Nem véletlenül gondolkodunk egyéves képzésekben. A tesztképzéseink résztvevőivel történő beszélgetéseinkből és írásos visszajelzéseinkből leszűrtük, hogy a legkivitelezhetőbb, legnagyobb rugalmasságot biztosító képzési formának a felnőttképzés bizonyul, havi 4-5 nap elfoglaltsággal.

Nemzetközi együttműködés révén, a gondosan megválogatott partnerek segítségével módunk nyílt arra, hogy alaposan megismerjük partnereink eltérő intézményi formáit, oktatási rendszereit, illetve átvegyük a már több éve sikeresen működő szakképzéseik szakmai tartalmának és pedagógiai módszereinek számunkra hasznos elemeit. Ezeket DVD formájában összesítettük, konkrét feladatpéldákkal. Bár partnereink sokszínűsége intézményi felépítésükben és szakképzési rendszerükben is megmutatkozott, a gyakorlat fontosságának hangsúlyozása, és ennek tanmeneti struktúrájukban történő megjelenése minden partner esetében azonos volt. Ezért partnertalálkozóink kiemelt feladatai között szerepelt az egymás pedagógiai módszerének interaktív módon történő megismerése.

A nemzetközi együttműködés további hozománya, hogy a nemzetközi találkozók szakmai látogatásai során jól működő helyi példákat és ötleteket láthattunk, amelyeket érdemes a helyi biogazdálkodásban is alkalmazni. Összegyűjtöttük partnereink már jól bevált és alkalmazott pedagógiai módszereit, hogy azokat a képzéseink mellé társítva, magyarországi viszonyokhoz alakítva a jövőben használjuk.

A projekt megkívánta a gyakori megbeszéléseket, ami a csapatszellemet is nagyban erősítette. A projektcsapaton belül az egyes résztvevők személyiségjegyei is fejlődtek (van, aki nyitottabb lett; van, aki a csapatmunkában bár önálló feladatot kapott, de a munkamegosztásnak köszönhetően nem érezte, hogy minden munka csak rá nehezedik). Összességében mindenki pozitívan nyilatkozik az elmúlt két év közös munkájáról és az utolsó nemzetközi találkozó alkalmával a nemzetközi partnerek is ezen a véleményen voltak.

Együttműködésünk és munkánk fontos eredménye, hogy a kidolgozott és akkreditált ökozöldségtermesztés képzése 2013. november 13-án 18 fő részvételével el is indult. A képzés minőségének magas színvonalon tartásában látjuk a fenntarthatóság és sikeresség egyik alappillért. Egyedülálló módon a 380 órás képzéshez 80 órás üzemi gyakorlatot is beiktattunk, amit biogazdaságban kell a képzésben részt vevőnek eltöltenie.

Nagyon jó volt látni a magyar célközönség részéről a lelkesedést, és a visszajelzést, hogy munkánk nem csak egy a számtalan európai uniós projekt közül, hanem tényleg hasznosítható és hiánypótló. Reményeink szerint munkánk eredménye hosszú távon az agrárszektorban számszerűsíthető sikerekben lesz mérhető (pl. bioterületek nagyságának növekedése).

DR. UJJ APOLKA
GAK Nonprofit Kft

FRANCIA KAPCSOLAT

LEONARDO
szakképzés

Prém Tamás ácsmester pályája nem mindennapi. A székesfehérvári vállalkozó az elsők között vett részt 1995-ben azon a franciaországi továbbképzési programon, amit az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége szervezett (és szervez azóta is) fiatal építőipari szakmunkások számára. A *Les Compagnons* rendszerben eltöltött hét év egy nemzetközileg is elismert mesteri címet, az ehhez szükséges magas szintű szakmai tudást és igényességet, valamint a mai napig élő szakmai és baráti kapcsolatokat hozott számára.

„Mikor lettettem a szakmunkásvizsgámat, még létezett Székesfehérváron az Alba Regia építőipari vállalat, ahol én tanulóként dolgoztam, majd maradtam néhány évet. Az akkori főnököm szólt, hogy van egy gyakornoki lehetőség. Mikor megkérdezte, hogy miért szeretnék Franciaországba menni, azt feleltem, hogy a kaland, az utazás és esetleg a jobb kereseti lehetőség miatt. Ott továbbképzésre és tanulásra van lehetőség, és én úgy mentem ki, hogy ennek tudatában voltam. Pedig a legelső kiutazó csoportban voltam, és bedobtak a mély vízbe, bele se gondoltunk, hogy miről is van szó tulajdonképpen. Végigcsináltam az egy évet, aztán haza kellett jönnöm a katonaság miatt, de mivel utána is éreztem magamban kedvet, és azt, hogy szükségem van erre a közege, végigjártam az egész Compagnons-t.”

A *Les Compagnons du Devoir* képzési rendszer évszázados hagyományokkal bír Franciaországban, melyek a mai napig tartják magukat. A képzésbe belépő fiatalok a különböző francia városokban lévő Compagnon házak között vándorolnak, míg végül mesterré válnak, és maguk is megkezdik a fiatalok képzését. A képzés egyrészt munkahelyi gyakorlatból, másrészt a Compagnons által szervezett intenzív továbbképzési programból áll. A fiatalok napközben egy vállalkozónál dolgoznak, majd esténként a Compagnons Házban szakrajz, szakmai ismeretek, anyagismeret, statikai számítás, matematika és francia nyelvi foglalkozásokon vesznek részt. Az ott készített szerkezeti tervek alapján szombatoként a Ház tanműhelyében makettek készítenek.

Tamás 5 év alatt teljesítette a *Tour de France*-ként elnevezett vándoréveit, majd mestermunkájának, a szentendreai skanzenben lévő szélmalom kicsinyített másának elkészítésével ő maga is mesterré vált, Compagnon lett. Ezután még két évig maradt a képzési rendszerben, ahogy ő mondja, segíteni, a fiatalokat tanítani. És hogy ő mit tanult, tapasztalt ez alatt a hét év alatt? Így vall erről:

„A Compagnons nagyon nagy előrelépést jelentett nekem. Már az első év után arra buzdítottam a fiatalokat, hogy legalább egy évre el kell menni külföldre, mert az eltérő kultúra, az emberek, egy teljesen más közeg hatására nyitottabb lesz az ember, és kinyílik előtte a világ. Ebben a francia emberek nyitottsága is sokat segít.

Önállóságot ad már önmagában az is, hogy valaki elmegy ilyen távolra a családjától, ahol csak magára számíthat – bár ez a Compagnons esetében nem feltétlenül igaz, mert itt nagyon jó rendszer támogatja a fiatalokat, kitarított szobák és kész vacsora várja őket, mire hazaérnek a munkából. Az embernek csak arra van gondja, hogy dolgozzon, tanuljon és szórakozzon. A Compagnons olyan, mint egy nagy család, a kistestvéreket segítik a nagyobbak, a házvezetők (prevot) olyanok, mint az apák, és vannak az „anyapótló” házinénik, akikhez a hazatérő fiatalok sokszor benéznek munka után kicsit beszélgetni. Az egész valóban nagyon emlékeztet egy családra.”

A Compagnons fészkeből kikerülve Tamás még két évet dolgozott egy pireneusi cégnél, majd hazatért. Mint mondja, a hazajövetel mellett szólt a családi és a baráti kötelekeken túl az is, hogy mindig is vonzotta a lehetőség, hogy fiatalokat tanítson, segítse őket, úgy, ahogyan azt Franciaországban ő is megélte. *„Az öregek visszajárnak a Compagnon házba, és segítik, irányítgatják a fiatalokat, tanítják őket. Nekem ugyanez a célom itt Magyarországon. Egyelőre, ha minden jól megy, a cégen belül tudom ezt csinálni, de egyszer talán nagyban is bele tudok vágni, tanulókat fogadni.”*

Hazatérve egyéni vállalkozóként dolgozott egy fővállalkozóval, majd éppen akkor, amikor a váltás gondolata megfogalmazódott benne, felkereste őt egy francia Compagnon társa, Jeremy Leclerc. A francia ácsmester évekkal azelőtt Székesfehérváron töltött egy évet a Compagnons vándorévei során, innen származott az ismeretség. Jeremy a Franciaországban működő passzív faházakat gyártó cégének tevékenységét akarta Magyarországra is kiterjeszteni, ehhez kérte Tamás segítségét. *„Ebben a magyar cégben lettem én ügyvezető. Én vettem fel az alkalmazottakat, és vezettem a könnyűszerkezetes passzív házak gyártását és részben az összeállítását. Mindemellett végeztünk még egyéb ács- és tetőfedő munkákat is.”* És hogy honnan értett Tamás a cégvezetéshez is? Nos, ezt is a Compagnons keretében sajátította el, ahol a legkülönbözőbb témájú 1-2 hetes tanfolyamokon vehettek részt a fiatalok, így tanulhattak például vállalati menedzsmentet, statikai számításokat, lépcsőépítést, számítógépes rajzolást és tervezést is.

Tamás jelenleg egyéni vállalkozóként dolgozik, még a közös cég működtetéséhez felvett három munkatársával együtt, akik között – talán nem meglepő – egy Compagnons-t megjárt fiatal ács is van. *„Ahogy ő dolgozik, az abszolút klappol az én elképzeléseimmel, nagyon jól tudunk együtt dolgozni. Azt nem mondhatom biztosan, hogy azért van különbség a munkájában és a hozzáállásában másokhoz képest, mert kint volt egy évet, de abban biztos vagyok, hogy ez az időszak nagyon sokat jelentett számára. Az a két huszoneves fiú, aki még velem dolgozik, szintén átvette azt a ritmust, amit én szeretek és csinálok, ők is nagyon jól be tudtak ebbe illeszkedni.”* Tamás és Jérémy jó munkakapcsolata és barátsága megmaradt, mindketten bizakodóak a jövőbeli folytatást illetően.

Tamás szerint fontos, hogy megbízható legyen az ember, és betartsa az ígéreteit. Éppen ezért szem előtt tartja, hogy mit tud elvégezni, és ha nem tud biztonsággal tartani egy határidőt, akkor azt a munkát inkább nem vállalja el. Arra törekszik, hogy egy olyan céget alakítson ki, ahol jó minőségű és gyors munkát végeznek. Külföldön szerzett szakmai tudása és hozzáállása ebben a törekvésében minden bizonnyal segíti őt.

Összeállította: HERMÁNDY-BERENCZ JUDIT

Az Európai Unió *Egész életen át tartó tanulás* programjának négy alprogramja lefedi az oktatás és képzés minden szintjét: a Comenius a közoktatás, a Leonardo a szakképzés, az Erasmus a felsőoktatás, a Grundtvig pedig a felnőttoktatás területén támogatja a különböző kezdeményezéseket, nemzetközi együttműködések.

A program 2014-től megújult formában, *Erasmus+* néven folytatódik, hasonló pályázati lehetőségekkel. Részletek a Tempus Közalapítvány honlapján: www.tka.hu

Impresszum:

Szerkesztette: KARDOS Anita

Kiadványszerkesztő: BAUKÓ Bernadett, VILIMI Kata

Kiadja: Tempus Közalapítvány

A kiadásért felel: TORDAI Péter, igazgató

Nyomdai kivitelezés: D-Plus Nyomda, 2013

ISBN 978-615-5319-13-6

Kiadványunk megjelenését az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az Európai Bizottság támogatta. A kiadványban megjelentek nem szükségszerűen tükrözik az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az Európai Bizottság álláspontját.

Illusztrációként a projektek résztvevői által készített fotókat használtuk fel.

(Fotó: Shutterstock)

Tempus Közalapítvány

1093 Budapest, Lónyay utca 31.

Postacím: 1438 Budapest 70, Pf. 508.

Infóvonal: (06 1) 237 1320

info@tpf.hu

www.tka.hu

TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Az egész életen
át tartó tanulás
programja